

T. B. M. M. (S. Sayısı : 115)

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/503)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md. 07/101-2207/04701

20.10.1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 20.10.1988 tarihinde kararlaştırılan «213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Vergi sistemleri ile ekonomik ve sosyal yapı arasında yakın bir ilişkinin olduğu açıktır. Bu sebeple ekonomik ve sosyal yapının değişmesine paralel olarak vergi sisteminin de modernleştirilmesi günün ihtiyaçlarına cevap verir hale getirilmesi gerekir.

Aynı şekilde ülkemiz ekonomisinin sağlam ve istikrarlı bir yapıya kavuşturulması, para ve maliye politikasının dengeli bir şekilde uygulanmasını zorunlu kılmaktadır. Malî politikanın en etkin aracı olan verginin, ülkemizin ekonomik ve sosyal şartları göz önüne alınarak ekonomik kalkınmaya uygun olan bir hale getirilmesi gerekmektedir.

Özellikle enflasyonla etkili bir şekilde mücadele edilebilmesi, teşebbüs ve üretim gücünün artırılabilmesi ve gereksiz tüketimin kontrol altına alınabilmesi için, verginin etkili bir araç olarak kullanılması mümkün ve gerekli görülmektedir.

Bunun yanı sıra kamu harcamalarının ekonomide bir enflasyonist baskı aracı olmaması için bu harcamaların sağlıklı kaynaklardan karşılanması da büyük önem taşımaktadır.

Bu amaçla bazı vergi kanunlarında değişiklik yapılarak vergi sisteminin daha da basit ve sade bir yapıya kavuşturulması öngörülmüştür.

Getirilen değişikliklerle vergide verim, adalet ve vergi güvenlik ve denetimine ilişkin müessese ve kurallarda göze çarpan eksiklikler giderilmekte bunların sonucu olarak da vergi kayıp ve kaçığının önlenmesinde daha çok etkili olunması hedeflenmektedir.

Bu amaçla yapılan düzenlemelerin başında, dahili tevkifat sisteminin terk edilerek yeni bir sisteme geçilmesi gelmektedir.

1986 yılında Türk vergi sistemine giren «dahili tevkifat» müessesesinin uygulamada ortaya çıkardığı bazı güçlüklerin giderilmesi, daha kolay ve sağlıklı bir müessesenin getirilmesi amacıyla «geçici vergi» şeklinde yeni bir düzenlemeye gidilmektedir.

Öte yandan vergi sisteminin kendi içindeki uyumunu sağlamak amacıyla vergi kanunlarında bazı teknik düzenlemelerin yapılması ve böylece vergi kayıp ve kaçığının önlenmesi mecburiyeti, süratli gelişim ve değişimi içinde kendiliğinden doğmaktadır.

Yapılması düşünülen düzenlemelerle, vergi sistemimizin daha basit, anlaşılır, uygulanabilir ve sosyal adaleti sağlar bir yapıya kavuşturulması ve mükelleflerin vergi ile ilgili ödevlerini zamanında eksiksiz olarak yerine getirmeleri amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

BİRİNCİ BÖLÜM

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ile İlgili

Değişikliklerin Madde Gerekçeleri

Madde 1. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmiş ve iki ayrı konuda Maliye ve Gümrük Bakanlığına yetki verilmiştir.

Bunlardan birisi, aynı konuda faaliyet gösteren mükelleflerin, ilgili vergi kanunlarına göre değişik vergi dairelerinin mükellefi olsalar dahi aynı vergi dairelerinde toplanmalarına imkân verilmesidir.

Ekonomik gelişmelere paralel olarak belli bir konuda faaliyet gösteren mükelleflerin aynı vergi dairesinde toplanmasında ve bunlar için bir nevi özel ihtisas vergi daireleri oluşturulmasında, gerek mükelleflerin vergi uygulamaları yönünden aydınlatılmasında ve gerekse vergi dairelerinin bu mükellefler ile ilgili işlemlerine hız kazandırılmasında büyük yararlar bulunmaktadır. Bu nedenle; Maliye ve Gümrük Bakanlığı

gerekli gördüğü hallerde bu yetkisini kullanarak aynı işkolunda çalışan mükellefleri bir vergi dairesinde toplayabilecektir.

Bakanlığa tanınan diğer yetki ise vergi dairelerinin yetki sınırlarının belirlenmesi ile ilgilidir. Yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre il merkezlerinde iş hacmi dikkate alınarak birden fazla vergi dairesi kurulduğu takdirde bu vergi dairelerinin yetki alanı sınırları, kurulu olduğu ilçenin, idarî (mülki) sınırlarının dışına taşılmamak suretiyle Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenmektedir.

Ancak birden fazla vergi dairesi kurularak yetki alanları belirlenmiş bulunan bir kısım il merkezlerinde, özellikle büyükşehir belediyelerinin oluşturulmasından sonra birden fazla ilçenin kurulması ile bu vergi dairelerinin yetki alanları, kurulduğu ilçenin idarî sınırlarını aşan ve birden çok ilçenin yetki alanını kapsar hale gelmişlerdir.

Vergi dairelerinin yetki alanı sınırları belirlenirken iş yoğunluğu, mükellef sayısı ve zaman kaybına meydan vermeden mükelleflere kolayca hizmet sunulması gibi ilkeler gözetilmektedir. Bu ilkeler dikkate alındığında faaliyetini eski idarî sınırlarına göre yürüten vergi dairesinin sonradan kurulan ilçelerin idarî sınırlarına bağlı olarak yeniden kurulması ve teşkilatlanması (araç, gereç ve bina temini gibi) geniş harcamaları gerektirmektedir. Vergi dairelerinin yeni ilçe sınırları ile kayıtlı olarak yeniden yetkili kılması ise bir kısım vergi dairelerinin mükellef ve işlem sayısını önemli ölçüde çoğaltırken bir kısım vergi dairelerinde de mükellef ve iş sayısını azaltmaktadır.

Açıklanan nedenlerle büyük harcamalara meydan vermeden vergi dairelerinin bugünkü mevcut fiilî durumunu korumak ve vergi dairelerini daha etkili kılmak amacıyla birden fazla ilçenin kurulduğu il merkezlerindeki vergi daireleri yetki alanı sınırlarının, ilçelerin idarî sınırlarına bağlı olmaksızın Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tespiti konusunda yetki alınmaktadır.

Madde 2. — Bu madde ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmış bulunmaktadır.

Kanunî temsilcilerin ödevi başlıklı Vergi Usul Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında, bu maddenin birinci fıkrasında yazılı olan kimselerin kendilerine kanunla verilmiş bulunan ödevleri, kasıt ve ihmalleri ile yerine getirmemeleri yüzünden mükellef veya vergi sorumlularının varlığından tamamen veya kısmen alınamayan vergi alacaklarının kanunî ödevlerini yerine getirmeyenlerin varlıklarından alınması öngörülmüştür.

Anılan fıkrada yapılmış olan değişiklikle kasıt ve ihmalleri ifadesi kanun metninden çıkarılmıştır. Bu suretle tüzelkişilerle, küçüklerin ve kısıtlıların, tüzelkişiliği olmayan teşekküllerin mükellef veya vergi sorumlusu olması ve vergi alacağının bu mükellef veya sorumlularının varlığından tamamen veya kısmen alınamaması halinde, tüzelkişilerin, küçüklerin ve kısıtlıların kanunî temsilcileri, tüzelkişiliği olmayan teşekkülleri idare edenlerin varsa bunların temsilcilerinin kasıt ve ihmali aranmaksızın vergi ve vergiye bağlı vergi cezası, para cezası gibi aslî, gecikme zammı ile tecil faizi, gecikme faizi gibi fer'i amme alacaklarının ödenmesi bakımından sorumlu tutulmaları amaçlanmıştır.

Madde 3. — Mükellefler tarafından kullanılmakta olan belgelerde bulunması gereken bilgiler, Vergi Usul Kanununun ilgili maddelerinde ve anılan Kanunun mükerrem 257 nci maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak Maliye ve Gümrük Bakanlığınca yapılan düzenlemelerde yer almaktadır.

Uygulamada düzenlenen belgelerde gerek Kanunun gerekse Maliye ve Gümrük Bakanlığının öngördüğü bilgilerin bulunmaması halinde, bu belgelerin geçerli olup olmadığı konusunda tereddütler hâsıl olmuştur. Söz konusu tereddütlerin giderilmesi amacıyla 227 nci maddeye eklenen bu fıkra ile belgelerde öngörülen bilgilerin eksik olması halinde, bu belgelerin hiç düzenlenmemiş sayılacağı hükme bağlanmıştır.

Eklenen bu fıkra ile Vergi Usul Kanununa göre veya bu Kanunun Maliye ve Gümrük Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak kullanma mecburiyeti getirilen belgelerin sağlıklı düzenlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 4. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 352 nci maddesinin II nci derece usulsüzlüklerle ilgili 4 numaralı bendi değiştirilmiştir.

Değişiklikten önce bu bentte Vergi Usul Kanununda yer alan ve işe başlama bildirmeleri dışında kalan bildirmelerin zamanında yapılmaması hali usulsüzlük fiili olarak belirlenmek suretiyle bu fiillere ikinci derece usulsüzlük cezası kesilmesi hükme bağlanmıştır.

Ancak, diğer vergi kanunları ile bazı bildirme zorunlulukları getirilmekle beraber bu zorunluluklara uyulmaması halinde, uygulanacak cezaî müeyyide hususunda gerek ilgili Kanunlarında gerekse Vergi Usul Kanununda bir hüküm yer olmadığından, bu hususun açıklığa kavuşturulabilmesi bakımından bu değişikliğe gerek duyulmuştur.

Yapılan bu değişiklikle daha önce yalnızca bu Kanunda yer alan bildirmeleri yerine getirmeyenlere uygulanan usulsüzlük cezasının, diğer vergi kanunlarında yer alan bildirmeleri yerine getirmeyenlere de uygulanmasına imkân sağlanmıştır.

Madde 5. — Bu madde ile Vergi Kanununun 353 üncü maddesinin 2 ve 3 numaralı bentlerine birinci fıkraları takiben birer fıkra ve ayrıca anılan maddeye 4 numaralı bent eklenmiştir.

2 numaralı bende eklenen fıkra ile Maliye ve Gümrük Bakanlığınca düzenlenme mecburiyeti getirilen belgeleri kullanmak zorunda olanların, bu belgeleri kullanmadıklarının, bulundurmadıklarının, gerçeğe aykırı olarak düzenlediklerinin tespiti halinde, her bir belge için 10 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilmesi hüküm altına alınmıştır.

3 numaralı bende eklenen fıkra ile de Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin günü gününe tutulmaması, işyerinde bulundurulmaması veya yetkili elemanlara ibraz edilmemesi halinde, her bir tespit için 50 000 lira özel usulsüzlük cezası kesileceği hükme bağlanmıştır.

Maddeye eklenen 4 numaralı bentte; haklarında işyeri kapatma cezası uygulanan ve işletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflere, bir takvim yılı içinde uygulanan ilk kapatma cezası için 50 000 lira, ikinci kapatma cezası için 100 000 lira, üçüncü ve daha sonraki kapatma cezaları için ise 200 000'er lira özel usulsüzlük cezası kesilmesi ile bilanço usulünde defter tutan mükellefler ile serbest meslek erbabı hakkında da bu cezaların bir kat artırılarak uygulanması öngörülmüştür.

Madde 6. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun işyeri kapatma cezasıyla ilgili Mükerrer 354 üncü maddesine üçüncü fıkrayı takiben bir fıkra eklenmiştir.

Eklenen bu fıkroda, işyeri kapatma cezasının uygulanması sırasında kapatma cezasının caydırıcı etkisini azaltıcı mahiyette herhangi bir yere yazı asılması veya kapatılan işyerine asılan kapatma levhasının görünmesinin engellenmesi halinde, uygulanan kapatma cezasının süresi kadar, cezanın devam ettirilmesi hüküm altına alınmıştır.

Yapılan bu düzenleme ile işyeri kapatma cezasından beklenen faydanın sağlanabilmesi için, bu cezanın uygulanmasında çıkabilecek sorunların ortadan kaldırılması ve mükelleflere belge düzenleme alışkanlığı kazandırılması amaçlanmıştır.

Bu fıkra hükmünde yer alan işyeri kapatma cezası süresinin, kapatılma süresi kadar uzatılmasına bir örnek vermek gerekirse; 1 gün süre için kapatma kararı alınan işyeri bu cezanın artırılması halinde, toplam 2 gün süre ile kapatılacaktır.

Madde 7. — Bu madde ile, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 358 inci maddesine 4 numaralı bent eklenmiştir.

Vergi mükellefleri tarafından kullanılan belgelerin geçerli sayılabilmesi, bu belgelerin «Vergi Usul Kanunu Uyarınca Vergi Mükellefleri Tarafından Kullanılan Belgelerin Basım ve Dağıtım Hakkında Yönetmelik» hükümleri uyarınca, Maliye ve Gümrük Bakanlığı veya defterdarlıklar ile anlaşması olan matbaalarca basılmalarına veya noter tasdikli olarak kullanılmalarına bağlıdır.

Yapılan bu düzenleme ile Maliye ve Gümrük Bakanlığı veya defterdarlıklarca sözü edilen yönetmelik uyarınca kendileriyle anlaşma yapılmadığı, anlaşması iptal edildiği halde anlaşmalı matbaa gibi belge basanlar ile bunların bastıkları belgeleri kullananların kaçakçılığa teşebbüs cezası ile cezalandırılmaları öngörülmüştür.

Madde 8. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun kaçakçılıkta hapis ve meslekten men cezasıyla ilgili 359 uncu maddesinin birinci fıkrasına hüküm eklenmiştir.

Eklenen bu hüküm ile kaçakçılık fiilini işleyenler hakkında ceza mahkemelerince verilecek 3 aydan 3 yıla kadar hapis cezasının para cezasına çevrilmesi halinde, bu çevirmeye ilişkin para cezası tutarının hesabında hapis cezasının her bir günü için en az sanayi sektörü için belirlenen ve yürürlükte bulunan asgari ücretin bir aylık tutarının yarısının esas alınacağı öngörülmüştür.

Madde 9. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun kaçakçılığa teşebbüs cezasıyla ilgili 360 inci maddesine bir fıkra eklenmiştir.

Eklenen bu fıkra hükmü ile kaçakçılığa teşebbüs fiilini işleyenler hakkında ceza mahkemelerince verilecek 1 aydan 1 yıla kadar hapis cezasının, para cezasına çevrilmesi halinde, bu çevirmeye ilişkin para cezası tutarının hesabında; hapis cezasının her bir günü için en az sanayi sektörü için belirlenen ve yürürlükte bulunan asgari ücretin bir aylık tutarının yarısının esas alınacağı öngörülmüştür.

Madde 10. — Bu fıkra ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 3239 sayılı Kanunla eklenmiş olan Ek 11 inci maddesinin ikinci fıkrasının sonuna bir hüküm ilave edilmiş bulunmaktadır.

Vergi Usul Kanununun 112 nci maddesinde uzlaşılan vergilerde gecikme faizinin, uzlaşılan vergi miktarına kendi vergi kanunlarında belirtilen ve tarhiyatın ilgili bulunduğu döneme ilişkin normal vade tarihinden itibaren uzlaşma tutanağının imzalandığı tarihe kadar geçen süre için uygulanacağı öngörülmüştür.

Gecikme faizinin uygulanmasındaki genel amaç, Devlet parasını haksız olarak kullanılmak suretiyle kazanç temin eden mükelleflerden, sözkonusu paranın kullanıldığı sürenin karşılığı olan bir paranın istenilmesidir.

Amaç bu olduğuna göre, ikmalen, resen veya idarece tarhiyatlar dışında normal vadesine göre geç tahakkuk eden ve tarhiyat öncesi uzlaşma yoluyla kesinleşen vergilere de gecikme faizi hesaplanacağı tabiidir.

Tatbikatta tarhiyat öncesi uzlaşma yoluyla kesinleşen vergilere de gecikme faizi hesaplanmaktadır. Ancak, tarhiyat öncesi uzlaşma tutanağının herhangi bir tarhiyat yapılmadan önce düzenlenmesi nedeniyle, bu tutanakta yer alan vergi üzerinden faiz hesaplanıp hesaplanmayacağı konusunda bazı tereddütler meydana gelmektedir. Bu konudaki tereddütlerin giderilmesi için Ek 11 inci maddenin ikinci fıkrasının sonuna yapılan bir ilave ile, tarhiyat öncesi uzlaşma yoluyla kesinleşen vergi miktarına, bu Kanun 112 nci maddesi hükmüne göre gecikme faizi hesaplanacağı hükmüne yer verilmek suretiyle konuya açıklık kazandırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile İlgili Değişikliklerin Madde Gereklere

Madde 11. — Gelir Vergisi Kanununun 51 inci maddesinin 10 numaralı bendine göre, aynı il sınırları içinde bulunan ve çok kısa mesafeler olan yerleşim merkezleri arasında minibüs veya taksi ile taşımacılık yapan gelir vergisi mükellefleri, götürü usulden yararlandırılmamaktadırlar. Bu mükellefler, gerçek usulde vergilendirilirken, aynı il sınırları içinde daha uzun mesafelerde taşımacılık yapan mükellefler götürü usulde vergilendirilebilmektedir.

Bu uygulama farklılığını ortadan kaldırmak amacıyla Gelir Vergisi Kanununun 51 inci maddesinin 10 numaralı bendinin sonuna parantez içi bir hüküm eklenmektedir. Bu hükümle, minibüs veya taksi ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı yapan mükelleflerin de götürü usule tabi olmanın şartlarını taşımaları kaydı ile bu usulde vergilendirilmelerine imkân sağlanmaktadır.

Gelir Vergisi Kanununun 51 inci maddesinde yapılan diğer bir değişiklik de 11 numaralı bendin numarası 12 olarak değiştirilmekte ve maddeye yeni bir 11 numaralı bent eklenmektedir.

Kanunların tedvin tekniği bakımından, yürütme organlarına yetki veren hükümler, maddelerin sonlarında yer almaktadır. Bu bakımdan, Maliye ve Gümrük Bakanlığına yetki veren 11 numaralı bent hükmünün numarası 12 olarak değiştirilmektedir.

Ayrıca, maddeye yeni eklenen 11 numaralı bent hükmü ile de götürü usule tabi olan mükelleflerin, 3100 sayılı Kanun hükümlerine göre ödeme kaydedici cihaz (yazar kassa) kullanmaları halinde, bu mükelleflerin bu cihazları kullanmaya başladıkları tarihten itibaren gerçek usule geçmeleri sağlanmaktadır.

Madde 12. — Vergi Usul Kanununun 112 nci maddesine göre hesaplanan veya ödenen gecikme faizlerinin, kâr-zararlarının tespitinde gider olarak dikkate alınıp alınmayacağı veya yıllık beyannameler ile beyan edilen gelirlerinden indirilip indirilemeyeceği konusunda, uygulamada tereddütlerin bulunduğu görülmüştür.

Bilindiği üzere, Gelir Vergisi Kanununun 90 ıncı maddesine göre, her türlü para cezaları, vergi cezaları ve Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ödenen cezalar, gecikme zamları ve faizler gider olarak indirilememektedir. Buna paralel olarak, Vergi Usul Kanununa göre ödenen benzeri nitelikteki gecikme faizlerinin de gelir vergisi matrahından ve gelir unsurlarından indirilmemesi gerekir.

Uygulamadaki tereddütlere son vermek amacıyla, Gelir Vergisi Kanununun 90 ıncı maddesinin sonuna bir fıkra eklenmektedir. Bu fıkra ile Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ödenecek olan veya ödenen gecikme faizlerinin de gelir vergisi matrahından ve gelir unsurlarından indirilemeyeceği konusuna açıklık getirilmektedir.

Madde 13. — Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (A) fıkrasına 15 numaralı bent ile bu fıkranın sonuna bir hüküm eklenmektedir.

94 üncü maddeye yeni eklenen 15 numaralı bent hükmüyle, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 39 uncu maddesi gereğince, ticarî kazançtan indirilen Hazine bonusu ve Devlet tahvili faizleri ile Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığınca çıkarılan menkul kıymet gelirlerinden gerektiğinde tevkifat yapılabilmesi imkânı sağlanmaktadır.

Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 39 uncu maddesine göre mükellefler, bu maddede yer alan gelirleri, ticarî kazançlarından indirmek zorundadırlar. Bu konuda mükelleflere ihtiyarilik tanınmamıştır. Bu nedenle, sözkonusu iratları elde eden mükellefler, ilgili yılda zarar beyan etseler dahi, bu iratlar üzerinden vergi tevkifatı yapacaklardır.

Bu düzenleme ile ticarî kazancın tespitinde indirim olarak dikkate alınan sözkonusu menkul kıymet gelirleri üzerinden; gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi verme süresi içinde vergi tevkifatı yapılabilecek ve ertesi ayın 20 nci günü akşamına kadar muhtasar beyanname ile beyan edilerek ödenecektir.

Öte yandan, ticarî kazançtan indirim konusu yapılan iratlar üzerinden yapılacak tevkifat sırasında, bu iratlar üzerinden daha önce tevkif yoluyla ödenmiş bulunan vergiler ve fonlar, tevkifat matrahından indirilecektir. Ayrıca, indirilen bu vergi ve fonlar, bu bent gereğince tevkif edilen vergiden mahsup edilmeyecektir.

Böylece, sözkonusu menkul kıymetlerin gelirlerinin, ticarî işletmeye bağlı olarak elde eden gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri ile ticarî işletme dışında elde eden kişiler arasında farklı oranlarda vergi tevkifatına tabi tutulabilmesine imkân sağlanmaktadır.

Diğer taraftan, 94 üncü maddenin (A) fıkrasının sonuna eklenen hükümle de Bakanlar Kuruluna, maddeye bu tasarı ile eklenen 15 numaralı bent hükmüne göre yapılacak vergi tevkifatı nispetini; bankalar, özel finans kurumları, sigorta şirketleri ve diğer mükellefler için farklı oranlarda tespit edebilme yetkisi verilmektedir. Ayrıca, Bakanlar Kurulu, Devlet tahvili ve Hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığınca çıkarılan menkul kıymetlerin gelirleri için ve menkul kıymetin niteliğine göre de sözkonusu tevkifat nispetini ayrı ayrı tespit edebilecektir.

Madde 14. — Bu maddeyle Gelir Vergisi Kanununun 98 inci maddesinin son fıkrası değiştirilmektedir.

Gelir Vergisi Kanununun 98 inci maddesinin son fıkrasının mevcut hükmüne göre, çalıştırdıkları hizmet erbabının sayısı yirmi ve daha az olan işverenler, Kanunun 94 üncü maddesine göre yapacakları bildirimle tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelerini, bağlı oldukları vergi dairesine her ay yerine Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının 20 nci günü akşamına kadar verebilmektedirler.

Yeni düzenleme ile 3 ayda bir muhtasar beyanname verebilmenin sınırları daraltılmaktadır. Bu çerçevede, işçi sayısı 20'den, 10'a indirilmekte ve ziraat ürün bedelleri üzerinden tevkifat yapanların her ay muhtasar beyanname vermeleri öngörülmektedir. Böylece, yaptıkları ödemelerden vergi tevkif edenlerin, tevkif ettikleri bu vergileri daha kısa sürede Hazineye intikal ettirmeleri sağlanmaktadır.

Madde 15. — Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununa mükerrer 120 nci madde eklenmektedir.

Kanuna yeni eklenen bu madde ile «geçici vergi» ihdas edilmektedir. Geçici verginin ihdas edilmesi nedeniyle de dahili tevkifat esası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Bugün uygulanan dahili tevkifat sistemi ile alınan bütün tedbirlere ve yapılan düzenlemelere rağmen bazı mükelleflerin gerçek durumları kavranılamamıştır. Bu durumun sonucu olarak, bazı mükellefler gerçek durumlarından daha düşük, bazı mükellefler de daha yüksek dahili tevkifat ödemek zorunda kalmışlardır. Bu konuda çıkarılan çok sayıda Bakanlar Kurulu kararı ile sisteme işlerlik kazandırılmaya çalışılmış, ancak sorunlar tamamen giderilememiştir. Bu nedenlerle dahili tevkifat sisteminden vazgeçilmiş ve bunun yerine geçici vergi ihdas edilmiştir.

Yeni getirilen geçici vergi kapsamına, ticarî ve meslekî kazançları nedeniyle gerçek usule tabi gelir vergisi mükellefleri girmektedir.

Bu sisteme göre, gerçek usulde vergilendirilen ticarî ve meslekî kazanç sahipleri dışında kalan gelir vergisi mükellefleri, geçici verginin kapsamı dışında tutulmuştur. Gelir Vergisi Kanununun 42 nci maddesi kapsamına giren inşaat ve onarım işi yapan ticarî kazanç mükelleflerinin gelirleri üzerinden aynı kanunun 94 üncü maddesinin (A) fıkrası gereğince gelir vergisi tevkifatı yapıldığından, bu mükelleflerin söz konusu faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar, geçici verginin hesabında dikkate alınmayacaktır.

Öte yandan, 1512 sayılı Noterlik Kanununun 32 nci maddesi uyarınca geçici yetkili noter yardımcısı olarak görev yapanların, bu işlerinden elde ettikleri kazançlar da geçici verginin hesabında dikkate alınmayacaktır. Ayrıca, bu maddede geçen «noterlik görevini ifa ile mükellef olanlar» dan, geçici yetkili noter yardımcılarının anlaşılması gerekmektedir.

Maddeye göre geçici vergi ödemek zorunda olan ticarî ve meslekî kazanç sahipleri; canî yıl içinde verecekleri yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinin yarısını geçici vergi olarak hesaplayacak ve bu tutarın on ikide birini ilk taksit olarak yıllık beyanname verme ayı olan Mart ayı içinde, diğer taksitlerini de her ayın 20 nci günü akşamına kadar olmak üzere, eşit taksitler halinde ödeyeceklerdir.

Takvim yılı içinde işe başlayan mükelleflerde geçici vergi; bir önceki yılın geliri için uygulanan ve mükellefin durumuna uyan hayat standardı temel gösterge tutarı üzerinden hesaplanan gelir vergisinin yarısının; oniki birinin müteakip yılın Mart ayına kadar olan (işe başlanılan ay hariç) ay sayısı ile çarpılması suretiyle bulunacak tutardır. Bu tutar, vergi dairesince hesaplanarak tahakkuk fişi ile tahakkuk ettirilecektir. Tahakkuk eden geçici verginin ilk taksidi işe başlanılan ayı takip eden ayın 20'sine, diğer taksitler ise ertesi yılın Mart ayına kadar olmak üzere, her ayın 20'sine kadar ve eşit taksitler halinde ödenecektir.

İşin bırakılması halinde, mükellefler işin bırakıldığı ayı takip eden aylara ait geçici vergi taksitlerini ödemeyeceklerdir. Diğer taraftan, geçici verginin yıllık tutarı ile işin bırakıldığı aya kadar (bu ay dahil) olan tutar arasındaki fark, vergi dairesince terkin edilecektir.

Mükelleflerin ticarî ve meslekî kazançları üzerinden cari yılda tevkif edilen vergiler, belgelendirilmek kaydı ile geçici vergi taksitlerinden mahsup edilecektir. Bu suretle mahsup edilen tevkifat, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden ayrıca mahsup edilmeyecektir.

Maddede yer alan diğer bir hüküm ile de geçici vergiye yapılacak itirazların, bu verginin tahsilini durdurmayacağı hususuna açıklık kazandırılmıştır.

Madde ile ayrıca, mükelleflerin adlarına bir önceki yılda tahakkuk eden geçici verginin, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edileceği, mahsup edilemeyen tutarın cari yılın geçici vergisinden, artan kısmın ise diğer vergi borçlarından mahsup edileceği öngörülmektedir. Bu mahsuplara rağmen arta kalan bir kısmın mevcut olması halinde, bu tutarın terkin edileceği veya ödenmiş olması kaydı ile mükelleflere red ve iade edileceği hususu düzenlenmektedir.

Ayrıca, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan verginin % 50'si olarak belirtilen geçici vergi oranını, % 100'e kadar artırmaya ve % 25'e kadar indirmeye Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu öngörülmüştür. Diğer taraftan, geçici verginin usul ve esaslarını tespit etme hususunda da Maliye ve Gümrük Bakanlığına yetki verilmiştir.

Madde 16. — Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 123 üncü maddesine bir fıkra eklenmektedir.

Eklenen fıkra ile Gelir Vergisi Kanununun 46 ncı maddesinde yer alan götürü usulde vergilendirilen mükelleflere ait safi kazanç tutarlarının, birinci ve ikinci derecede kalkınmada öncelikli yöreler itibariyle farklı olarak tespiti hususunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

Madde 17. — Bu Tasarı ile Gelir Vergisi Kanununun 51 inci maddesinin 10 numaralı bendinin sonuna eklenen parantez içi hükümle, minibüs veya taksi ile şehirler arası taşımacılık yapan mükelleflerin götürü usulde vergilendirilmelerine imkân sağlanmıştır.

Bu madde ile daha önce gerçek usulde mükellefiyetleri tesis edilen minibüs veya taksi işleten mükelleflerin, 31.12.1988 tarihi itibariyle götürü usule tabi olmanın genel ve özel şartlarını taşımaları kaydıyla bir defaya mahsus olmak üzere götürü usule geçebilmelerine imkân sağlanmıştır.

Madde 18. — Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununa geçici 32 nci madde eklenmektedir.

Bu düzenleme ile Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 116 ncı maddesinde yer alan hayat standardı esası için on yıllık geçici bir uygulama dönemi öngörülmektedir.

Buna göre, hayat standardı esasının, sadece ticarî ve meslekî kazançları nedeniyle gerçek usulde vergilendirilen mükellefler hakkında uygulanması esası getirilmekte ve geçici uygulama döneminde ziraf gelir vergisi mükellefleri hayat standardı esasının kapsamı dışında tutulmaktadır.

Ayrıca, hayat standardı temel gösterge tutarları ve hayat standardı gösterge tutarları günün şartlarına uygun seviyeye getirilmekte, ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının, bu faaliyetlerinin her biri için beyan ettikleri kazançlarının hayat standardı esasına göre tespit edilen tutardan daha düşük olması halinde, hayat standardı esasına göre bulunacak tutarın vergi tarhına esas alınması öngörülmektedir.

Hayat standardı esası uygulamasında geçici dönem için yapılan bir başka düzenleme ise, bu esasa göre tespit edilen gelirle, beyan edilen gelir arasındaki farkın, diğer gelirlerle izahının kabul edilmemesidir. Bu suretle, aynı işi yapanlar arasındaki eşitsizlik giderilmekte, izah sebebi geliri olmayanların aleyhine ve bunların haklı sızlanmalarına neden olan uygulama ortadan kaldırılmaktadır.

Ayrıca, Bakanlar Kurulunca yeniden tespit edilen temel gösterge ve hayat standardı gösterge tutarlarını yarisına kadar indirme veya 10 katına kadar artırma konusunda yetki verilmektedir. Bu yetkinin kazanç ve faaliyet konuları ile kalkınmada öncelikli yöreler itibariyle farklı miktarlarda tespiti suretiyle kullanılmasına da imkân sağlanmaktadır.

MADDE 19. — Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununa geçici 33 üncü madde eklenmektedir.

Gelir Vergisi Kanununa eklenen bu madde ile 1989 yılı Ocak ve Şubat aylarında ödenecek geçici vergi ile 1988 ve önceki yıllara ait olan dahilî tevkifatın mahsubu düzenlenmektedir.

Bu tasarı ile dahilî tevkifat esasının kaldırılarak yerine getirilen geçici verginin uygulanmasına 1989 yılı Mart ayında başlanılacağından, 1989 yılı Ocak ve Şubat aylarında ödenecek geçici verginin esasları, bu madde ile belirlenmektedir.

Buna göre, gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının, 1987 yılı gelirlerine ilişkin olarak verdikleri yıllık beyanname üzerinden (hayat standardı esasına göre yapılan tarhiyatlarda, bu esasa göre) hesaplanan gelir vergisinin, ticarî ve meslekî kazançta isabet eden kısmının 1/12'si, 1989 yılı Ocak ve Şubat aylarının her birine ilişkin geçici vergi tutarıdır. Bu tutar, Ocak ve Şubat aylarında verilecek katma değer vergisi beyanamesi ile birlikte beyan edilecek ve aynı süre içinde iki eşit taksitte ödenecektir.

Öte yandan, ikinci sınıf tacirlerden kullanmak üzere ilk kez ödeme kaydedici cihaz satın alanların, bu cihazları satın aldıkları tarihten başlamak ve bir defa uygulanmak üzere, 12 ay süre ile geçici vergi taksitlerini ödememeleri esası getirilmek-

tedir. Geçici verginin ödenmeyeceği aylara ait taksit tutarları terkin edilecektir. Terkin olunan bu tutarın, hiçbir şekilde herhangi bir vergi borcuna mahsup edilmeyeceği tabiidir.

Ayrıca, 1988 ve önceki yıllara ait olup, mahsubu yapılamayan dahili tevkifat tutarı, öncelikle 1988 yılına ilişkin olarak verilecek yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilecektir. Ancak, mahsup edilemeyen bir tutarın kalması halinde, bu tutarın 1989 yılı geçici vergisine, artan kısmın ise diğer vergi borçlarına mahsup edilmesi öngörülmektedir. Bu mahsuplara rağmen kalan dahili tevkifat tutarı, mükelleflerin 1989 yılı sonuna kadar müracaat etmeleri kaydıyla kendilerine red ve iade edilecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ile İlgili Maddelerin Gerekçeleri

Madde 20. — Vergi Usul Kanununun 112 nci maddesine göre hesaplanan veya ödenen gecikme faizlerinin, kâr-zararlarının tespitinde gider olarak dikkate alınıp alınmayacağı konusunda, uygulamada tereddütlerin bulunduğu görülmüştür.

Bilindiği üzere, Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesinin 6 numaralı bendine göre, her türlü para cezaları, vergi cezaları ve Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ödenen cezalar, gecikme zamları ve faizler kurum kazancından indirilememektedir. Buna paralel olarak, Vergi Usul Kanununa göre ödenen benzeri nitelikteki gecikme faizlerinin de kurumlar vergisi matrahından indirilmemesi gerekir.

Uygulamadaki tereddütlere son vermek amacıyla, Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesine 10 numaralı bent eklenmektedir. Bu bent ile Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ödenecek olan veya ödenen gecikme faizlerinin de kurum kazancından indirilemeyeceği konusuna açıklık getirilmektedir.

Madde 21. — Gelir vergisinde, geçici vergi ihdas edilmesine paralel olarak, bu madde ile kurumlar vergisinde de geçici vergi ihdas edilmekte ve dahili tevkifat esası uygulamadan kaldırılmaktadır.

Geçici verginin uygulanmasında, Gelir Vergisi Kanununun geçici vergiye ilişkin hükümleri, kurumlar vergisi mükellefleri için de aynen uygulanacaktır.

Öte yandan, kurumlar vergisi mükelleflerinin ödeyecekleri geçici vergi, Gelir Vergisi Kanununa göre birinci sınıf tacirlerin bir önceki yıla ait gelirlerine uygulanan hayat standardı temel gösterge tutarının, kurum ortak sayısı ile çarpılması sonucu bulunacak tutara isabet eden kurumlar vergisinin yarısından az olamayacaktır. Ancak, ortak sayısı beşten fazla olan kurumlarda, asgari tutarın hesaplanmasında ortak sayısı 5 olarak dikkate alınacaktır.

Yeni işe başlayan kurumların, işe başladıkları aydan, ilk yıla ait kurumlar vergisi beyannamelerini verdikleri aya kadar olan süre için, geçici vergi ödememeleri öngörülmektedir.

Ayrıca, kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanan verginin % 50'si olarak belirtilen geçici vergi oranını, % 100'e kadar artırma ve % 25'e kadar indirme konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir. Diğer taraftan, geçici ver-

ğinin usul ve esaslarını tespit etme hususunda ise Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkili kılınmaktadır.

Madde 22. — Bu madde ile Kurumlar Vergisi Kanununa geçici 17 nci madde eklenmektedir.

Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen bu madde ile kurumların 1988 yılı kazançlarına ait olup, 1989 yılında verecekleri kurumlar vergisi beyannamelerinin verilme dönemine kadar olan süre için ödeyecekleri geçici vergi ile 1988 ve önceki yıllara ait olan dahilî tevkifatın mahsubu düzenlenmektedir.

Bu Tasarı ile dahilî tevkifat esası kaldırılarak, yerine getirilen geçici verginin uygulanmasına, 1989 yılında beyannamenin verileceği ayda başlanılacağından, 1989 yılında beyannamenin verileceği aydan önceki aylarda ödenecek geçici verginin esasları bu madde ile belirlenmektedir.

Buna göre, kurumlar vergisi mükelleflerinin 1987 yılı kazançlarına ilişkin olarak verdikleri beyanname üzerinden hesaplanan kurumlar vergisinin, 1/12'si, 1989 yılında yıllık kurumlar vergisi beyannamesinin verileceği aydan önceki ayların herbirine ilişkin geçici vergi tutarıdır. Bu tutar, söz konusu aylarda verilecek katma değer vergisi beyannamesi ile birlikte beyan edilecek ve aynı süre içinde eşit taksitler halinde ödenecektir.

Ayrıca, 1988 ve önceki yıllara ait olup, mahsubu yapılamayan dahilî tevkifat tutarı, öncelikle 1988 yılına ilişkin olarak verilecek yıllık beyanname üzerinden hesaplanan kurumlar vergisinden mahsup edilecektir. Ancak, mahsup edilemeyen bir tutarın kalması halinde, bu tutarın 1989 yılı geçici vergisine, artan kısmın ise diğer vergi borçlarına mahsup edilmesi öngörülmektedir. Bu mahsuplara rağmen kalan dahilî tevkifat tutarı, mükelleflerin 1989 yılı sonuna kadar müracaat etmeleri kaydıyla kendilerine red ve iade edilecektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

3065 Sayılı Katma Değer Vergisi ile İlgili Değişikliğin Madde Gereçesi

Madde 23. -- Bu madde ile Katma Değer Vergisi Kanununun 3316 sayılı Kanunla değişik 28 inci maddesi yeniden düzenlenmiştir.

Yapılan düzenleme ile Avrupa Topluluğuna üye ülkelerde uygulanan katma değer vergisi oranlarına paralellik sağlanması bakımından, vergiye tabi her bir işlem için % 10 olan katma değer vergisi oranını, dört katına kadar artırma, % 1'e kadar indirme, bu oranlar dahilinde muhtelif mal ve hizmetler için farklı vergi oranları tespit etme konusunda Bakanlar Kuruluna yetki tanınmıştır.

Bu madde ile bazı mallar için perakende safhada farklı vergi oranı tespit etme konusunda da Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile İlgili Değişikliğin Madde Gerekçesi

Madde 24. — Amme alacağının mükelleflerce zamanında ödenmesi kamu finansmanı açısından zorunludur. Tahakkuk eden bir amme borcunun ödenmemesi halinde gecikme zammı, gizlenerek zamanında tahakkuk ettirilmeyen amme alacağına ise gecikme faizi uygulanmaktadır. Böylece Devlet gelirlerinin zamanında ödenmesinden kaynaklanan haksız rekabetin giderilmesi ve kamunun ihtiyaç duyduğu vergi gelirlerinin sağlıklı bir şekilde toplanması amaçlanmıştır. Ancak yürürlükteki madde hükmüne göre gecikme zammı ve gecikme faizine, ayrıca gecikme zammı uygulanmadığından, bazı mükellefler vergi asıllarını ödedikleri halde, vergi aslından kaynaklanan söz konusu gecikme zammı ve gecikme faizini ödememektedirler. Çünkü yukarıda da belirtildiği gibi, yürürlükteki madde hükmüne göre; bu alacakların belli dönemler itibarıyla kapitalize edilmesine imkân bulunmadığından, gecikme zammı ve gecikme faizinin ödenmemesi cazip hale gelmiştir. Bu durum, vergisini veya vergisi ile birlikte gecikme zammı veya gecikme faizini zamanında ödeyen mükellefler açısından ciddi bir haksız rekabete ve bunun sonucu olarak da haklı şikâyetlere yol açmaktadır.

Yapılan düzenleme ile bu haksız rekabete son verilmekte, amme borcunu ve buna bağlı gecikme zammı ile gecikme faizini zamanında ödemeyen mükelleflerin bu borçları yıl sonunda kapitalize edilerek, mükellefler arasında ekonomik rekabette eşitlik sağlanmaktadır.

Öte yandan bu madde ile amme alacağının (gecikme zammı ile gecikme faizinin) bazı mükelleflerce bedelsiz bir finansman aracı olarak kullanılmasının önlenmesi amaçlanmıştır.

Gecikme zammı ile gecikme faizinin doğmalarına neden olan amme alacağı gibi addolunmasından maksat kapitalize işleminin yapılabilmesini sağlamaktır.

Madde metninde de belirtildiği gibi, gecikme zammı ve gecikme faizinin doğmalarına neden olan amme alacağı aslına bağlı olarak kapitalize edildiği tarih, takvim yılı başı olmaktadır.

Öte yandan, ceza mahiyetinde olan diğer amme alacaklarına gecikme zammı uygulanmayacağı maddede açıkça ifade edilmiştir.

Madde 25. — 6183 sayılı Kanununun 106 ncı maddesiyle, yapılan takip sonunda tahsili imkânsız veya tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla bulunduğu anlaşılan 2500 liraya kadar olan amme alacakları terkin yetkisini haiz olanlar tarafından tahsil zamanaşımı süresinde terkin edilmekteydi.

Günümüzde, posta masrafları ile ilgili evrakın hazırlanmasında harcanan mesai ve kırtasiye gibi giderlerin bu miktarın çok üzerine çıkması ve bunun yanında memur eliyle yapılacak tebliğlerde de araç kullanılması halinde akaryakıt gibi giderlerin, yapılacak bu giderleri daha da artırması hazineyi zarara uğrattmakta, ayrıca bu küçük alacaklar için mükellefler de gereksiz yere cebri takibata muhatap olabilmektedirler.

Bütün bu olumsuz etkileri ortadan kaldırmak amacıyla terkin edilebilecek amme alacağının miktarı genel olarak yükseltilmekte, ayrıca, bu miktarın belirlenmesi konusunda bazı şartlarla Maliye ve Gümrük Bakanına yetki tanınmaktadır.

ALTINCI BÖLÜM

197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu ile İlgili Değişikliklerin Madde Gerekçeleri

Madde 26. — Bu madde ile 197 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi yeniden düzenlenmektedir.

Bu düzenlemeye göre, motorlu taşıtlar vergisi taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerin vergi dairesince Ocak ayında yıllık olarak tahakkuk ettirilmiş sayılmaktadır.

Ancak, yıl içinde bu Kanunun 10 uncu ve 11 inci maddeleri gereğince vergi miktarlarında her hangi bir değişiklik olması halinde bu değişikliğe göre ödenecek vergi; değişiklik, takvim yılının ilk altı ayında yapılmış ise takip eden son altı aylık dönemin başında, son altı aylık dönem içinde yapılmış ise takip eden takvim yılı başından itibaren tahakkuk ettirilmiş ve tahakkuk ettirilen vergi de tahakkuk ettirildiği günde mükellefe tebliğ edilmiş sayılacaktır.

Diğer taraftan, (I) ve (II) sayılı tarifelerde yazılı taşıtların motorlu taşıtlar vergisi taşıt pulu esasına göre, (III) ve (IV) sayılı tarifelerde yazılı taşıtların motorlu taşıtlar vergisi ise vergi dairelerince, Ocak ve Temmuz aylarında iki eşit taksitte tahsil edilecek, ikinci taksidin artması veya azalması halinde ikinci taksit miktarı farklı olabilecektir.

Ayrıca, vergi dairelerinin işlemleri geniş ölçüde bilgisayarlar yardımı ile yapılmaya başlandığı için bu vergi ile ilgili işlemlerin ileride Türkiye genelinde bir veya birkaç merkezi vergi dairesinde yapılabilmesine de imkân sağlanmaktadır.

Madde 27. — Bu madde ile 197 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi değiştirilmekte, Bakanlar Kurulu, bu Kanunun 5 ve 6 ncı maddelerinde yer alan (I), (II), (III) ve (IV) sayılı tarifelerdeki vergi miktarlarını tarifeler ve tarifeler içinde yer alan taşıtların, yaşları, cinsleri, net ağırlıkları, istiap hadleri, motor gücü birimleri (BG) ve azamî kalkış ağırlıkları gibi unsurları itibariyle kısmen, ayrı ayrı veya birlikte dikkate alarak takvim yılı veya taksit dönemi başından itibaren 10 (on) katına kadar arttırmaya ve bu Kanunda yazılı miktarlardan az, bu miktarların 10 (on) katından çok olmamak kaydıyla yeni vergi miktarları tespit etmeye ve bu yetkilerini taksit dönemleri itibariyle de kullanabilmeye yetkili kılınmaktadır.

Madde 28. — Bu madde ile 197 sayılı Kanunun 11 inci maddesi yeniden düzenlenmektedir.

Bu düzenleme ile taşıtın vergiendirilmesine esas olan model yılı, cinsi, net ağırlığı, istiap haddi, beygir gücü birimi (BG) ve azamî kalkış ağırlığı gibi unsurlarından herhangi birisinde, yıl içinde verginin artırılması veya azaltulmasını icap ettiren değişiklikler, takvim yılının ilk altı ayında yapılmış ise takip eden son altı aylık dönemin

başından, son altı ayında yapılmış ise takip eden takvim yılı başından itibaren nazarı itibare alınacak ve vergi de yeni duruma göre ödenecektir. Takvim yılından daha yeni model taşıtlar da içinde bulunulan takvim yılındaki modele göre vergilendirilecektir.

YEDİNCİ BÖLÜM

488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ile İlgili Değişikliklerin Madde Gerekçeleri

Madde 29. — Tasarının bu maddesi ile 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 22 nci maddesinin (bb) ve (c) pozisyonları değiştirilerek, devamlılık arzeden makbuz mukabili ödemelerdeki yedi günlük süre yirmi güne çıkarılmak suretiyle istihkaktan kesinti şekliyle ödemelerin süresine paralel hale getirilmekte ve böylece mükelleflere kolaylık sağlanmaktadır.

Madde 30. — 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun Mükerrer 30 uncu maddesi Kanuna bağlı (I) sayılı tabloda yer alan maktu vergi miktarları ile maktu ve nispi vergilerin asgarî ve azamî hadlerini belirleyen miktarları on katına kadar artırma konusunda Bakanlar Kuruluna yetki tanımıştır.

Bu yetki bu güne kadar yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararlarıyla tabloda yer alan bazı kâğıtlar bakımından kullanılmış bulunmaktadır.

Bakanlar Kuruluna günümüzün gelişen şartlarına paralel olarak yeniden artırım yetkisi verilmesi için maddede değişiklik yapılmaktadır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

492 Sayılı Harçlar Kanunu ile İlgili Değişikliklerin Madde Gerekçeleri

Madde 31. — 492 sayılı Kanuna 3239 sayılı Kanunla eklenen Mükerrer 138 inci madde ile Kanuna ekli tarifelerde yer alan maktu harçlar ile maktu ve nispi harçların asgarî ve azamî miktarlarını belirleyen hadleri on katına kadar artırmaya ve Kanunda yazılı had ve miktarlardan az, bu had ve miktarların on katından çok olmamak kaydıyla yeni had ve miktarlar tespit etmeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.

Maddede, 3418 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonucunda on katına kadar olan artırma yetkisi yirmi katına çıkarılmıştır. Bu defa anılan maddede yapılan değişiklikle, Kanunda yazılı had ve miktarların on katından çok olmamak kaydıyla yeni had ve miktarlar tespit edilmesi ile ilgili yetki de madde metninin uyumlu hale getirilebilmesi bakımından yirmi katına yükseltilmektedir.

Madde 32. — Tasarının bu maddesi ile 492 sayılı Harçlar Kanununa ekli 7 sayılı tarifenin II- Liman harçları bölümünün sonuna eklenen 8 inci fıkra ile; Ülkemizin de taraf olduğu, 1974 Denizde Can Emniyeti Uluslararası Sözleşmesi ile 1966 Uluslararası Yükleme Sınırı Sözleşmesi hükümleri gereği ticaret gemilerinin periyodik olarak tekne, makine, kazan, güverte ve genel donanımlarını muayene ederek bu gemilerin dünya denizlerinde çalışabilmelerini sağlamak amacıyla düzenlenen gemi sörvey belgelerinin harç kapsamına alınması öngörülmektedir.

Madde 33. — 1615 sayılı Gümrük Kanunu hükümlerine göre talep sahiplerinden uygun görülenlere antrepo, mağaza ve sundurma açma ve işletme izni verilmektedir. Genellikle yabancı para karşılığı mal satan ve hizmet ifa eden söz konusu işyerlerini

açıp işleten müteşebbislere bu suretle özelliği bulunan bir ticari faaliyet fırsatı tanınmaktadır.

Bu nedenle, Tasarının bu maddesiyle düzenlenen tarifede 1615 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılan hizmetlerin harca tabi tutulması amaçlanmaktadır.

Madde 34. — Bu madde ile kaldırılan hükümler düzenlenmektedir.

Bu Tasarı ile daha basit bir uygulama olan «Geçici Vergi» esasının getirilmesi sonunda, 3239 sayılı Kanunla vergi sistemimize giren «Dahilî Tevkifat» uygulamasını düzenleyen Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (B) fıkrası kaldırılmaktadır.

Gelir Vergi Kanununun mükerrer 116 ncı maddesinin yedinci fıkrasına göre, mükellefler kendilerine, eşlerine, çocuklarına veya bakmakla yükümlü oldukları diğer kişilere ait vergiye tabi gelirleri bulunduğunu belgelendirmeleri halinde, hayat standardı esasına göre yapılan tarhiyatın düzeltilmesini isteyebilmektedirler. Bu durum izah kapsamına giren geliri olanlar ile bu tür geliri olmayanlar arasında farklı uygulamalara ve haklı şikâyetlere neden olmaktadır. Bu nedenle, anılan fıkra hükmü yürürlükten kaldırılmaktadır.

Geçici Madde Gerekçesi — Bu maddeyle, her bir vergi türünden ayrı ayrı 300 000 liraya kadar borcu olan mükelleflere bu borçlarını % 30 fazlasıyla ve ihtilaf yaratmama- ları kaydıyla 31.12.1988 tarihi sonuna kadar ödeme imkânı tanınarak bu borçlarıyla ilgili ödemeleri gereken gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezalarının tahsilinden vazgeçilmesi suretiyle vergi borçları çok fazla olmayan, ancak sayı olarak oldukça büyük bir mükellef grubunun ihtilaflarının çözümlenmesi amaçlanmıştır.

Yürürlük :

Madde 35. — Yürürlük maddesidir.

Yürütme :

Madde 36. — Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/503

3 . 10 . 1988

Karar No. : 51

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlığa Komisyonumuza havale edilen «213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 942 Sayılı Harçlar Ka-

nununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı»; Komisyonumuzun 26 ve 27 Ekim 1988 tarihli 43 ve 44 üncü birleşimlerinde Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı temsilcilerinin de katılmalarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuzda, tasarı ve gerekçesine ilişkin genel görüşmelerde; vergi sistemleri ile ekonomik ve sosyal yapı arasında yakın bir ilişki bulunduğu; bu yönden, ekonomik ve sosyal yapının değişmesine paralel olarak, vergi sistemlerinin de modernleştirilip günün ihtiyaçlarına cevap verir hale getirilmesinin gerektiği; ülkemizde de ekonominin daha sağlam ve istikrarlı bir yapıya kavuşturulabilmesinin para ve maliye politikasının dengeli bir şekilde uygulanmasını zorunlu kıldığı; bu nedenle, mali politikanın en etkin aracı olan verginin ülkemizin ekonomik ve sosyal şartları da göz önüne alınarak, ekonomik kalkınmaya uygun hale getirilmesinin gerektiği belirtilmiştir.

Ayrıca; tasarı ile dahili tevkifat uygulaması yerine geçici vergi alınması yoluna gidildiği; hayat standardının günün şartlarına göre yeniden düzenlenmesinin yerinde olduğu; ticarî kazançtan indirilen hazine bonusu ve devlet tahvili faizleri ile Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığınca çıkarılan menkul kıymet gelirlerinden, gerektiğinde tevkifat yapılabileceği, böylece, söz konusu menkul kıymetlerin gelirlerinin, ticarî işletmeye bağlı olarak elde eden gelir ve kurumlar vergisi mükellefleriyle, ticarî işletme dışında elde eden kişiler arasında farklı oranlarda vergi tevkifatına tabi tutulabilmesi suretiyle, vergi adaletine uygun hareket edildiği; getirilen tasarıların bir vergi paketi değil, vergi tahsilatının daha iyi yapılabilmesi için teknik bir düzenleme niteliğinde olduğu hususları üzerinde görüşlerin belirtilmesinden sonra, tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinin sonuna bir fıkra ilave edilmesini öngören çerçeve 3 üncü maddesi, mal sevkiyatı veya bazı hizmet ifası halinde, düzenlenmesi gereken belgelerde düzenleme saatinin de yazılmasının vergi kaybını önleme bakımından büyük yarar sağlayacağı gerekçesi ile bu doğrultuda yapılan bir düzenleme ile,

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununa Geçici 33 üncü madde ilave edilmesini öngören çerçeve 19 uncu maddenin (a) fıkrasına, 1989 Ocak ayından itibaren başlanacak olan geçici vergi uygulaması nedeniyle mükelleflerin 1988 Aralık ayına ilişkin olarak 1989 Ocak ayında vermeleri gereken Katma Değer beyannamelerinde dahilî tevkifatın beyan edilmeyeceği ve ödenmeyeceğine ilişkin bir hüküm ilave edilmiş,

5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa geçici 17 nci madde ilave edilmesini öngören çerçeve 22 nci maddenin (a) fıkrasına çerçeve 19 uncu maddede yapılan düzenleme doğrultusunda yeni bir hüküm eklenmiş,

197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Kanununun 9 uncu maddesini değiştiren çerçeve 26 nci maddenin başına «Verginin Tarh, Tebliğ ve Ödenmesi» ibaresi eklenmiş,

197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Kanununun 10 uncu maddesinin değiştirilmesini öngören çerçeve 27 nci maddenin başına «Yetki» ibaresi eklenmiş,

197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Kanununun 11 inci maddesini değiştiren çerçeve 28 inci maddenin başına «Vergiye Müessir Değişiklikler» ibaresi eklenmiş,

Geçici maddede yer alan «300 000» liralık miktar yeterli görülmeyerek «500 000» lira olarak değiştirilmiştir,

Yürürlüğe ilişkin 35 inci maddenin 1 inci bendinde yer alan «bu kanunun» ibaresi çıkarılmış, ayrıca 17 nci madde ile geçici maddenin de yayımı tarihinde yürürlüğe girmesini sağlayacak şekilde düzeltilmiş ve yapılan bu değişikliklerle anılan maddeler kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33, 34 ve yürütmeye ilişkin 36 ncı maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Kemal Akkaya
Samsun

Sözcü
İsmail Şengün
Denizli

Mehmet Ali Bilici
Adana

Nihat Türker
Afyon
İmzada bulunamadı

Hazım Kutay
Ankara

Nabi Sabuncu
Aydın
İmzada bulunamadı

Mehmet Seven
Bilecik

Ünal Akkaya
Çorum

9 ve 24 üncü maddelere karşıyım
şerhim ektedir

Togay Gemalmaz
Erzurum
İmzada bulunamadı

Başkanvekili
İlhan Aşkın
Bursa

Kâtip Üye
Kadir Demir
Konya

Mehmet Deliceoğlu
Adıyaman

Onural Şeref Bozkurt
Ankara

İbrahim Demir
Antalya
Muhalefet şerhim eklidir

Fenni İslimyeli
Balıkesir
İmzada bulunamadı

A. Şamil Kazokoğlu
Bolu

Muzaffer Arıcı
Denizli

Mehmet Kahraman
Erzurum

Erol Zeytinoğlu
Eskişehir

Abdullah Aykon Doğan
Isparta
Muhalefet şerhim eklidir

Mehmet Moğultay
İstanbul
Muhalefet şerhim eklidir

Birgen Keles
İzmir
Muhalefet şerhim eklidir

şevki Gögüsger
Kırşehir

Sümer Oral
Manisa
Muhalefet şerhim eklidir

Mahmut Öztürk
Niğe
Muhalefet şerhim eklidir

İdris Arıkan
Siirt

Enis Tütüncü
Tekirdağ
Muhalefet şerhim eklidir

Abdulkadir Ateş
Gaziantep
Muhalefet şerhim eklidir

H. Orhan Ergüder
İstanbul

M. Kemal Zeybek
İstanbul

S. Halil Özsoy
Kayseri

Saffet Sert
Konya
İmzada bulunamadı

Cemal Seymen
Nevşehir
Muhalefet şerhim eklidir

Birsel Sönmez
Niğe

şakir şeker
Sivas

Tevfik Ertüzün
Zonguldak
Muhalefet şerhim eklidir

MUHALEFET ŞERHİ

Vergi yasalarında değişiklik yapan 1/503 Esas No. lu tasarıya muhalefet nedenlerimiz aşağıdadır :

1. Tasarı, Bakanlar Kurulunun yetkilerini Anayasanın 73 üncü maddesinin amacını aşacak şekilde artırmaktadır.
2. Geçici vergi düzenlemesi ile Bakanlar Kurulu, finansman açığını kapatmak amacıyla bir sonraki yıl vergi gelirlerini ipotek altına almaktadır.
3. Hayat standardı göstergelerinde değişiklik yapılarak vergi sistemimize «götürü» karakter verilmeye çalışılmaktadır. Bu ise verginin adaletli dağılımı ilkesine aykırıdır.
4. Devlet tahvili, Hazine bonusu, kamu ortaklığı senetlerinin gelirlerinin vergilendirilmesi dışında madde ve sektör bazında keyfî uygulamalara yol açabilecek farklı vergi yükleri getirecek uygulamalara olanak tanınmaktadır.
5. Katma Değer Vergisinin %10 olan nispetini 4 katına kadar artırma konusunda Bakanlar Kuruluna verilen yetki, çeşitli mal ve hizmetler için ayrı ayrı kullanılacak böylece siyasî kadrolara karşısında gördüğü bir sanayi dalını veya hizmet sektörünü batırma imkânı verilmiş olacaktır.
6. Büyük gelirli mükelleflerden vergi almama, şirketleşmeyi teşvik etme, küçük sanat ve ticaret erbabı dar gelirli mükellefleri ezme ve yok etme politikasının devam eden bir parçası niteliğinde olan bu tasarıya karşı olduğumuzu beyan ederiz.

Abdulkadir Ateş
Gaziantep

Mehmet Moğultay
İstanbul

Cemal Seymen
Nevşehir

Enis Tütüncü
Tekirdağ

Birgen Keleş
İzmir

MUHALEFET ŞERHİ

1. Tasarıda hükümetin ek gelir arayışı, hükümette vergi oranlarını artırma konusunda verilmek istenen aşırı yetkiler altında gizlidir. Hükümetin yapacağı düzenlemelerle, dar gelirliilerin vergi yükü artacaktır.

2. Yeni düzenlemeler gelir vergisi sisteminin götürülük vasfını artıracak, vergi yükünün asgarî vergi matrahı, diğer bir deyişle dar gelirli gruplar üzerinde toplanması sonucunu doğuracaktır.

3. Geçici vergi düzenlemesi hükümete tanınan yetkiye bırakılmalıdır. Tasarı ile getirilen % 50 peşin vergi nisbeti yüksektir.

Tasarı, genel ilkesi itibariyle vergilemenin sosyal fonksiyonunu ciddi ölçüde ihmal etmektedir.

Bu gerekçelerle tasarıya karşıyız.

İbrahim Demir
Antalya

Tevfik Ertüzün
Ankara

A. Aykon Doğan
Isparta

Mahmut Öztürk
Niğde

Sümer Oral
Manisa

MUHALEFET ŞERHİ

9 ve 24 üncü maddelere karşıyım.

Uzlaşma konusunda getirilen yeni prensipleri gecikme faizi ile gölgelemek, ayrıca tahsil edilemeyen bir verginin gecikme zamlarının yıl sonunda ilave edilerek yeni matrah ittihazi, tahsil edilemez hale getirir. İhtilafli dosya adedi çoğalır. İhtilafli dosyaların artması vergi dairelerinde ihtilafli dosyaları takip şubeleri kurulmasına ve yükünün artmasına sebep olur. Bu konuda sarf edilecek mesai ve giderlerin gelirlerin dönünde kalacağı kanaati ile her iki maddeye karşıyım.

Ünal Akkaya
Çorum

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 1. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir .

«Mükelleflerin, vergi uygulaması bakımından hangi vergi dairelerine bağlı oldukları vergi kanunları ile belirlenir .Ancak, Maliye ve Gümrük Bakanlığı, gerekli gördüğü hallerde, mükelleflerin işyeri ve ikametgâh adresleri ile ilçelerin idarî sınırlarına bağlı kalmaksızın vergi dairelerini ve vergi dairelerinin yetki alanını belirlemeye yetkilidir.»

MADDE 2. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir .

«Yukarıda yazılı olanların bu ödevleri yerine getirmemeleri yüzünden mükelleflerin veya vergi sorumlularının varlığından tamamen veya kısmen alınamayan vergi ve buna bağlı alacaklar, kanunî ödevleri yerine getirmeyenlerin varlıklarından alınır. Bu hüküm Türkiye’de bulunmayan mükelleflerin Türkiye’deki temsilcileri hakkında da uygulanır.»

MADDE 3. — 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir .

«Bu Kanuna göre kullanılan veya bu Kanunun Maliye ve Gümrük Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak, kullanma mecburiyeti getirilen belgelerin, öngörülen zorunlu bilgileri taşınamaması halinde bu belgeler hiç düzenlenmemiş sayılır.»

MADDE 4. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 352 nci maddesinin II nci derece usulsüzlüklerle ilgili 4 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir .

«4) Vergi kanunlarında, yazılı bildirmelerin zamanında yapılmamış olması (işe başlamayı bildirmek hariç)»

MADDE 5. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddesinin 2 ve 3 numaralı bentlerinin birinci fıkralarını takiben aşağıdaki birer fıkra ile maddeye aşağıdaki 4 numaralı bent eklenmiştir .

«Maliye ve Gümrük Bakanlığınca düzenlenme ve bulundurma mecburiyeti getirilen belgeleri kullanmak ve düzenlemek mecburiyetinde olanların, bu belgeleri dü-

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 1. — Tasarının 1'inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Bu Kanuna göre kullanılan veya bu Kanunun Maliye ve Gümrük Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak, kullanma mecburiyeti getirilen belgelerin, öngörülen zorunlu bilgileri taşımaması halinde bu belgeler hiç düzenlenmemiş sayılır.

Maliye ve Gümrük Bakanlığı, düzenlenmesi mecburî olan belgelerde bulunması gereken zorunlu bilgileri belirlemeye ve bu belgelerden uygun gördüklerine, düzenleme saatinin yazılması mecburiyetini getirmeye yetkilidir.

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

zenlenmediklerinin, kullanmadıklarının, bulundurmadıklarının veya gerçeğe aykırı olarak düzenlediklerinin tespiti halinde her bir belge için 10.000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.»

«Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin günü gününe tutulmaması, işyerinde bulundurulmaması veya yetkili elemanlara ibraz edilmemesi halinde her bir tespit için 50.000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.»

«4. Bu Kanunun Mükerrer 354 üncü maddesine göre işyerleri kapatılan ve işletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflere; bir takvim yılı içindeki ilk uygulama için 50.000 lira, ikinci uygulama için 100.000 lira, üçüncü ve daha sonraki her uygulama için ise 200.000 lira özel usulsüzlük cezası ayrıca kesilir. Blanço usulü esasına göre defter tutan mükellefler ile serbest meslek erbabı için bu cezalar bir kat artırılarak uygulanır.»

MADDE 6. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun Mükerrer 354 üncü maddesine üçüncü fıkrayı takiben aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Kapatılan işyerine asılan, kapatmaya ilişkin levhanın görünmesinin engellenmesi veya başka bir levhanın veya duyurunun işyerinin herhangi bir yerine asılması halinde, uygulanmakta olan kapatma cezası; bu cezanın süresi kadar artırılarak uygulanır.»

MADDE 7. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 358 inci maddesine aşağıdaki 4 numaralı bent eklenmiştir.

«4. Maliye ve Gümrük Bakanlığınca veya defterdarlıklarca izin verilmediği halde, izin almış gibi Vergi Usul Kanunu uyarınca tutulması veya düzenlenmesi zorunlu belgeleri basanlar ve bu belgeleri kullananlar,»

MADDE 8. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

«Ancak, hapis cezasının paraya çevrilmesine hükmolunması halinde, para cezası tutarının hesabında, hapis cezasının her bir günü için sanayi sektörü için belirlenen, yürürlükteki asgari ücretin bir aylık tutarının en az yarısı esas alınır.»

MADDE 9. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 360 ıncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Kaçakçılığa teşebbüs nedeniyle hükmolunan hapis cezasının paraya çevrilmesine hükmolunması halinde, para cezası tutarının hesabında; hapis cezasının her bir günü için sanayi sektörü için belirlenen, yürürlükteki asgari ücretin bir aylık tutarının en az yarısı esas alınır.»

MADDE 10. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 3239 sayılı Kanunla eklenen Ek madde 11'in ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki hüküm ilave edilmiştir.

«Uzlaşılacak vergi miktarı üzerinden, bu Kanunun 112 nci maddesine göre gecikme faizi hesaplanır.»

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Tasarının 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Tasarının 9 uncu Maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Tasarının 10 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İKİNCİ BÖLÜM

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 11. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 51 inci maddesinin (11) numaralı bendinin numarası (12) olarak değiştirilmiş ve 10 numaralı bendinin sonuna aşağıdaki parantez içi hüküm ile bu bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki 11 numaralı bent eklenmiştir.

«(Yapısı itibariyle sürücüsünden başka ondört ve daha aşağı oturma yeri olan ve insan taşımaya mahsus motorlu kara taşıtları ile yolcu taşıyanlar hariç.)»

«11. Ödeme kaydedici cihazları kullanan mükellefler;»

MADDE 12. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 90 ıncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ödenen gecikme faizleri, vergi matrahından ve gelir unsurlarından indirilmez.»

MADDE 13. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (A) fıkrasının 14 numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 15 numaralı bent ile aynı fıkranın sonuna gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

«15. Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 39 uncu maddesine göre ticarî kazançtan (kurumlar dahil) indirilen gelirler arasında yer alan;

a) Hazine bonusu faizlerinden,

b) Devlet tahvili faizlerinden,

c) Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığınca çıkarılan ve Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 5 numaralı bendinde yer alan menkul kıymetlerden sağlanan iratlardan,»

«Bakanlar Kurulu, 15 numaralı bent hükmüne göre yapılacak vergi tevkiyatı ile ilgili olarak; bankalar, özel finans kurumları, sigorta şirketleri ve diğer mükellefler için farklı oranlar tespit etmeye yetkilidir. Bu yetki, dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymet gelirleri için farklı oranlar tespit edilmek suretiyle de kullanılabilir.»

MADDE 14. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 98 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ziraat ürün bedelleri üzerinden tevkiyat yapanlar hariç olmak üzere, çalıştırdıkları hizmet erbabı sayısı 10 ve daha az olanlar, 94 üncü maddeye göre yapacakları tevkiyatla ilgili muhtasar beyannamelerini, bağlı buldukları vergi dairesine önceden bildirmek şartıyla her ay yerine Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının 20 nci günü akşamına kadar verebilirler.»

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İKİNCİ BÖLÜM

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 11. — Tasarının 11 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Tasarının 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Tasarının 13 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Tasarının 14 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 15. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki mükerrer 120 nci madde eklenmiştir.

«Geçici vergi

MÜKERRER MADDE 120. — Gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı, carî vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere, geçici vergi öderler.

Geçici vergi tutarı, içinde bulunulan yılda verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, ticarî ve meslekî kazanç (Bu Kanunun 42 nci maddesi kapsamına giren kazançları elde edenlerin ve noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) isabet eden kısmının % 50'sidir. Bu oranı, % 100'e kadar artırmaya veya % 25'e kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Geçici vergi, yıllık gelir vergisi beyanamesi ile beyan edilir ve yıllık gelir vergisi ile birlikte tarh ve tahakkuk ettirilir. Geçici verginin ilk taksidi yıllık beyannamenin verildiği Mart ayında, diğer taksitleri ise her ayın 20 nci günü akşamına kadar olmak üzere 12 eşit taksitte ödenir.

Bir önceki takvim yılında tahakkuk eden geçici vergi, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar, içinde bulunulan yıla ilişkin olarak ödenecek geçici vergiye, artan kısmı diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan geçici vergi tutarı, mükellefin o yıl sonuna kadar yazılı olarak talep etmesi halinde kendisine ret ve iade edilir.

Yeni işe başlayan mükelleflerde, bir önceki yıl gelirleri için uygulanan ve mükellefin durumuna uyan hayat standardı temel gösterge tutarı üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, ikinci fıkrada yer alan oranla çarpılması suretiyle bulunan tutarın 1/12'si, müteakip yılın Mart ayına kadar olan ay sayısı (işe başlanılan ay hariç) ile çarpılmak suretiyle geçici vergi hesaplanır. Bu tutar, işe başlanılan ayı takip eden ayın 20'sine kadar, vergi dairesince tahakkuk fişi ile tahakkuk ettirilir; ilk taksidi aynı süre içinde, diğer taksitleri ise her ayın 20 nci günü akşamına kadar eşit taksitler halinde ödenir.

İşin bırakılması halinde, işin bırakıldığı ayı takip eden aylara ilişkin geçici vergi taksitleri ödenmez. Geçici verginin yıllık tutarı ile işin bırakıldığı aya kadar (bu ay dahil) olan tutarı arasındaki fark, vergi dairesince terkin edilir.

Cari vergilendirme döneminde elde edilen ticarî ve meslekî kazançlar üzerinden tevkif yoluyla ödenen gelir vergisi (42 nci maddede belirtilen kazançlardan yapılan tevki-fat hariç), belgelendirilmek kaydı ile geçici vergiden mahsup edilir. Bu şekilde mahsup edilen vergiler, beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden ayrıca mahsup edilmez.

Geçici vergiye yapılacak itirazlar, geçici verginin tahsilini durdurmaz.

Geçici vergiye ilişkin usul ve esaslar Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından tespit edilir.»

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 15. — Tasarının 15'inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 16. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 123 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«46 ncı maddede yer alan safi kazanç tutarlarının tespiti ile ilgili yetki Bakanlar Kurulunca, birinci ve ikinci derecede kalkımda öncelikli yörelerde farklı miktarlar tespit edilmek suretiyle de kullanılabilir.»

MADDE 17. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici 31 inci madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 31. — Yapısı itibariyle sürücüsünden başka ondört ve daha aşağı oturma yeri olan ve insan taşımaya mahsus kara taşıtları ile yolcu taşıyan mükelleflerden, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mükellefiyetleri gerçek usulde tesis edilenler, 31.12.1988 tarihi itibariyle götürü usule tabi olmanın şartlarını taşıdıkları ve 31.12.1988 tarihine kadar bağlı buldukları vergi dairesine yazılı olarak başvurdukları takdirde, 1.1.1989 tarihinden itibaren götürü usulde vergilendirilirler.»

MADDE 18. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici 32 nci madde eklenmiştir.

«**GEÇİCİ MADDE 32.** — 1.1.1988 - 31.12.1997 tarihleri arasında, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 116 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan temel gösterge ve hayat standardı göstergeleri dört kat artırılmak suretiyle dikkate alınır. Aynı maddenin birinci (Eki tablonun hayat standardı göstergeleri ile ilgili bölümde yer alan hükümler hariç), ikinci ve üçüncü fıkraları yerine ise aşağıdaki hükümler uygulanır.

Gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının zarar beyanı da dahil olmak üzere, bu faaliyetlerinin her biri ile ilgili olarak beyan ettikleri kazançları, bu madde ile artırılan temel gösterge tutarlarına, hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılması suretiyle bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde; bu esasa göre belirlenen tutar, vergi tarhına esas gelirin hesaplanmasında ilgili kazanç tutarı olarak dikkate alınır. Ancak temel göstergeler yukarıda belirtilen her kazanç için ayrı ayrı, hayat standardı göstergeleri bir defa (aile reisi beyanları dahil) uygulanır.

Bakanlar Kurulu, bu maddede yeniden tespit edilen temel gösterge tutarları ile hayat standardı gösterge tutarlarını yarısına kadar indirmeye veya on katına kadar artırmaya, kazanç ve faaliyet konuları ile birinci ve ikinci derecede kalkımda öncelikli yörelerde farklı miktarlar tespit etmeye yetkilidir.»

MADDE 19. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici 33 üncü madde eklenmiştir.

«**GEÇİCİ MADDE 33.** — a) 1989 yılı Ocak ve Şubat aylarına ilişkin geçici vergi tutarı, gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının 1987 yılı gelirleri ile ilgili olarak verdikleri yıllık beyanname üzerinden hesaplanan (hayat standardı esasına göre tarhiyat yapılması halinde, bu tarhiyat esas alınır) gelir

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 16. — Tasarının 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Tasarının 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Tasarının 18 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici 33 üncü maddede eklenmiştir.

«GEÇİCİ MADDE 33. a) 1989 yılı Ocak ve Şubat aylarına ilişkin geçici vergi tutarı, gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının 1987 yılı gelirleri ile ilgili olarak verdikleri yıllık beyanname üzerinden hesaplanan (hayat standardı esasına göre tarhiyat yapılması halinde, bu tarhiyat esas alınır)

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

vergisinin, ticarî ve meslekî kazançta isabet eden kısmının 2/12'sidir. Bu tutar, Ocak ve Şubat aylarında katma değer vergisi beyannamesi ile birlikte beyan edilerek aynı süre içinde iki eşit taksitte ödenir.

b) Ödeme kaydedici cihaz alan ikinci sınıf tacirler, ilk defa satın aldıkları cihazlar nedeniyle ve bir defaya mahsus olmak üzere, bu cihazları aldıkları tarihi takip eden aydan başlamak üzere 12 aya ilişkin geçici vergi taksitlerini ödemezler. Geçici verginin bu aylara isabet eden tutarı vergi dairesince terkin edilir.

c) 1988 ve önceki yıllara ait olup mahsubu yapılamayan dahilî tevkifat tutarı, 1988 yılı gelirlerinin beyan edildiği yıllık gelir vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar 1989 yılına ilişkin olarak ödenecek geçici vergiye, artan kısmı diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan dahilî tevkifat tutarı, mükellefin 1989 yılı sonuna kadar yazılı olarak talep etmesi halinde, kendisine ret ve iade edilir.»

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 20. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesine aşağıdaki 10 numaralı bent eklenmiştir.

«10. Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ödenen gecikme faizleri.»

MADDE 21. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun mükerrer 40 ıncı maddesi, madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Geçici vergi :

Mükerrer Madde 40. — Kurumlar vergisi mükellefleri, cari vergilendirme döneminin kurumlar vergisine mahsup edilmek üzere, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 120 nci maddesinde belirtilen esaslara göre geçici vergi öderler. Şu kadar ki, geçici verginin beyanı hakkında, bu Kanun hükümleri uygulanır.

Kurumlar vergisi mükelleflerinin ödeyecekleri geçici vergi tutarı; zarar beyan eden kurumlar dahil, Gelir Vergisi Kanununa göre birinci sınıf tacirler için uygulanan ve bir önceki yıl gelirlerinin tespitinde esas alınan hayat standardı temel gösterge tutarının, kurum ortak sayısı (eshamlı komandit şirketlerde komandite ortaklar hariç) ile çarpılması sonucu bulunacak tutara isabet eden kurumlar vergisinin % 50'sinden az olamaz. Ortak sayısının 5'i aşması halinde, asgari tutarın hesabında, ortak sayısı 5 olarak dikkate alınır.

Yeni işe başlayan mükelleflerde, ilk kurumlar vergisi beyannamesi verilinceye kadar geçici vergi aranmaz.

Bakanlar Kurulu, % 50 olan geçici vergi oranını % 100'e kadar artırmaya veya % 25'e kadar indirmeye yetkilidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

gelir vergisinin, ticarî ve meslekî kazançta isabet eden kısmının 2/12'sidir. Bu tutar; Ocak ve Şubat aylarında katma değer vergisi beyannamesi ile birlikte beyan edilerek aynı süre içinde iki eşit taksitte ödenir.

1988 yılı Aralık ayına ilişkin olarak 1989 yılı Ocak ayında verilmesi gereken katma değer vergisi beyannamelerinde bu aya ait dahilî tevkifat beyan edilmez ve ödenmez.

b) Ödeme kaydedici cihaz alan ikinci sınıf tacirler, ilk defa satın aldıkları cihazlar nedeniyle ve bir defaya mahsus olmak üzere, bu cihazları aldıkları tarihi takip eden aydan başlamak üzere 12 aya ilişkin geçici vergi taksitlerini ödemezler. Geçici verginin bu aylara isabet eden tutarı vergi dairesince terkin edilir.

c) 1988 ve önceki yıllara ait olup mahsubu yapılamayan dahilî tevkifat tutarı, 1988 yılı gelirlerinin beyan edildiği yıllık gelir vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar 1989 yılına ilişkin olarak ödenecek geçici vergiye, artan kısmı diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan dahilî tevkifat tutarı, mükellefin 1989 yılı sonuna kadar yazılı olarak talep etmesi halinde, kendisine red ve iade edilir.»

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 20. — Tasarının 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. — Tasarının 21 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Geçici vergiye ilişkin usul ve esaslar Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından tespit edilir.»

MADDE 22. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici 17 nci madde eklenmiştir.

«GEÇİCİ MADDE 17. — a) 1989 yılı içinde verilecek beyanname dönemine kadar geçen ayların herbiri için, 1987 yılına ait olup 1988 yılında beyan edilen kurum kazancı üzerinden hesaplanan kurumlar vergisinin 1/12'si geçici vergi olarak hesaplanır. Bu tutar, 1989 yılı kurum kazancı üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilmek üzere, eşit taksitler halinde ve her ay katma değer vergisi beyannamesi ile beyan edilerek aynı süre içinde ödenir.

Ancak, kurumlar vergisi mükelleflerinin bu suretle herbir ay için ödeyecekleri geçici vergi tutarı, Gelir Vergisi Kanununa göre birinci sınıf tacirlerin 1987 yılı gelirlerinin hayat standardı esasına göre tespitinde esas alınan temel gösterge tutarının, kurum ortak sayısı (Eshamlı komandit şirketlerde komandite ortaklar hariç) ile çarpılması sonucu bulunacak tutara isabet eden kurumlar vergisinin 1/12'sinden az olamaz. Ortak sayısının 5'i aşması halinde, asgari tutarın hesabında, ortak sayısı 5 olarak dikkate alınır.

b) 1988 ve önceki yıllara ait olup mahsubu yapılamayan dahilî tevkifat tutarı, 1988 yılı kurum kazancının beyan edildiği kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanan kurumlar vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar 1989 yılına ilişkin olarak ödenecek geçici vergiye, artan kısmı diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan dahilî tevkifat tutarı, mükellefin 1989 yılı sonuna kadar yazılı olarak talep etmesi halinde, kendisine ret ve iade edilir.»

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklik

MADDE 23. — 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 3316 sayılı Kanunla değişik 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Oran :

Madde 28. — Katma değer vergisi oranı, vergiye tabi her bir işlem için % 10'dur. Bakanlar Kurulu bu oranı, dört katına kadar artırmaya, % 1'e kadar indirmeye, bu oranlar dahilinde muhtelif mal ve hizmetler ile bazı malların perakende safhası için farklı vergi oranları tespit etmeye yetkilidir.»

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 22. — 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici 17 nci madde eklenmiştir.

«GEÇİCİ MADDE 17. — a) 1989 yılı içinde verilecek beyanname dönemine kadar geçen ayların herbiri için, 1987 yılına ait olup 1988 yılında beyan edilen kurum kazancı üzerinden hesaplanan kurumlar vergisinin 1/12'si geçici vergi olarak hesaplanır. Bu tutar, 1989 yılı kurum kazancı üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilmek üzere, eşit taksitler halinde ve her ay katma değer vergisi beyannamesi ile beyan edilerek aynı süre içinde ödenir.

Ancak, kurumlar vergisi mükelleflerinin bu suretle herbir ay için ödeyecekleri geçici vergi tutarı, Gelir Vergisi Kanununa göre birinci sınıf tacirlerin 1987 yılı gelirlerinin hayat standardı esasına göre tespitinde esas alınan temel gösterge tutarının, kurum ortak sayısı (Eshamlı komandit şirketlerde komandite ortaklar hariç) ile çarpılması sonucu bulunacak tutara isabet eden kurumlar vergisinin 1/12'sinden az olamaz. Ortak sayısının 5'i aşması halinde, asgarî tutarın hesabında, ortak sayısı 5 olarak dikkate alınır.

1988 yılı Aralık ayına ilişkin olarak 1989 yılı Ocak ayında verilmesi gereken katma değer vergisi beyannamelerinde bu aya ait dahilî tevkifat beyan edilmez ve ödenmez.

b) 1988 ve önceki yıllara ait olup mahsubu yapılamayan dahilî tevkifat tutarı, 1988 yılı kurum kazancının beyan edildiği kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanan kurumlar vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar 1989 yılına ilişkin olarak ödenecek geçici vergiye, artan kısmı diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan dahilî tevkifat tutarı, mükellefin 1989 yılı sonuna kadar yazılı olarak talep etmesi halinde, kendisine red ve iade edilir.»

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklik

MADDE 23. — Tasarının 23 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

BEŞİNCİ BÖLÜM

6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile İlgili Değişiklikler

MADDE 24. — 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51'inci maddesinin 3'üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«İçinde bulunulan yıl sonuna kadar ödenmemiş olan gecikme zammı ile gecikme faizi, müteakip yılın başından itibaren, doğmalarına neden olan amme alacağı gibi ad-dolunur ve bu amme alacağı, tebliğ edilmeksizin tahakkuk eder. Tahakkuk eden bu amme alacağına üzerinden hesaplandıkları amme alacağı aslına uygulanan yukarıdaki hükümler aynen uygulanır. Ceza mahiyetinde olan diğer amme alacaklarına ise gecik-me zammı tatbik edilmez.»

MADDE 25. — 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu fıkrayı takiben aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Yapılacak takip sonunda tahsili imkânsız veya tahsili için yapılacak giderlerin ala-caktan fazla bulunduğu anlaşılan 50 000 liraya kadar (50 000 lira dahil) amme alacak-ları, amme idarelerinde terkin yetkisini hajz olanlar tarafından tahsil zamanasını sü-resi beklenilmeksizin terkin olunabilir.»

«Maliye ve Gümrük Bakanı, yukarıdaki fıkra hükmüne göre terkin edilecek amme alacağının miktarını belirlemeye yetkilidir.»

ALTINCI BÖLÜM

197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 26. — 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 9. — Motorlu taşıtlar vergisi, taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerin vergi dairesi tarafından her yıl Ocak ayının başında yıllık olarak tahakkuk ettirilmiş sayılır. Şu kadar ki, yıl içinde bu Kanunun 10 uncu ve 11 inci maddeleri gereğince, vergi miktarlarında bir değişiklik olması halinde, bu değişikliğe göre ödenecek vergi; değişik-lik, takvim yılının ilk altı ayında yapılmış ise takip eden son altı aylık dönemin başın-da, son altı ayında yapılmış ise takip eden takvim yılı başında tahakkuk ettirilmiş sa-yılır.

Tahakkuk ettirilen vergi, ayrıca mükellefe tebliğ olunmaz ve vergi tahakkuk ettiri-len günde tebliğ edilmiş sayılır.

Maliye ve Gümrük Bakanlığı, taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerle sınırlı ol-maksızın, motorlu taşıtlar vergisinin tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerini yürütecek ver-gi dairesini tespit etmeye yetkilidir.

Motorlu taşıtlar vergisi her yıl Ocak ve Temmuz aylarında iki eşit taksitte ödenir. Takvim yılının ilk altı ayında, taşıtın bünyesinde bir değişiklik olması veya verginin ar-tırılması veya azaltılması halinde ikinci taksit, yeni duruma göre ödenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

BEŞİNCİ BÖLÜM

6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında
Kanun ile İlgili Değişiklikler

MADDE 24. — Tasarının 24 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. — Tasarının 25 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

ALTINCI BÖLÜM

197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 26. — 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«*Verginin tarh, tebliğ ve ödenmesi* :

Madde 9. — Motorlu taşıtlar vergisi, taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerin vergi dairesi tarafından her yıl Ocak ayının başında yıllık olarak tahakkuk ettirilmiş sayılır. Şu kadar ki, yıl içinde bu Kanunun 10 uncu ve 11 inci maddeleri gereğince, vergi miktarlarında bir değişiklik olması halinde, bu değişikliğe göre ödenecek vergi; değişiklik, takvim yılının ilk altı ayında yapılmış ise takip eden son altı aylık dönemin başında, son altı ayında yapılmış ise takip eden takvim yılı başında tahakkuk ettirilmiş sayılır.

Tahakkuk ettirilen vergi, ayrıca mükellefe tebliğ olunmaz ve vergi tahakkuk ettirilen günde tebliğ edilmiş sayılır.

Maliye ve Gümrük Bakanlığı, taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerle sınırlı olmaksızın, motorlu taşıtlar vergisinin tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerini yürütecek vergi dairesini tespit etmeye yetkilidir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

a) (I) ve (II) sayılı tarifelerde yazılı motorlu kara taşıtları için vergi, taşıt pulu alınması suretiyle ödenir.

Ödenen bu vergiye ait taşıt pulu, taşıtın ön camına içinden yapıştırılarak bir yıl süre ile muhafaza edilir. Zayi edilen taşıt pulları zayiın tevsiği kaydıyla yenilenir.

Taşıt pulları, Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından bastırılır. Taşıt pullarının şekli, muhtevası, satışı ve dağıtımı ile verilecek satış aidatına ait hususlar ve tevsiğe ilişkin usul ve esaslar Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından belirlenir.

b) (III) ve (IV) sayılı tarifelerde yazılı taşıtlar için vergi, taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerin vergi dairesine ödenir.

(I), (II), (III) ve (IV) sayılı tarifelerde yazılı taşıtların, yıl içinde ilk defa kayıt ve tescillerinin yapılması halinde vergi, yıllık olarak tahakkuk eder. Tahakkuk eden verginin taksit süresi geçmiş olan kısmı kayıt ve tescilin yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde ödenir. Şu kadar ki, ilk altı aylık dönem geçtikten sonra yapılacak kayıt ve tescil işlemlerinde, sadece ikinci altı aylık döneme ilişkin vergi tahakkuk eder ve ödenir.

Devir ve temlik sebebiyle Ocak ve Temmuz ayları içinde yapılacak kayıt ve tescil değişikliğinde vergi, bu değişikliğin yapılmasından önce ödenir.»

MADDE 27. — 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 10. — Bakanlar Kurulu, bu Kanunun 5 ve 6 ncı maddelerinde yer alan (I), (II), (III) ve (IV) sayılı tarifelerdeki vergi miktarlarını, tarifeler ve tarifeler içinde yer alan, taşıtların yaşları, cinsleri, net ağırlıkları, istiap hadleri, motor gücü birimleri (BG) ve azamî kalkış ağırlıkları gibi unsurlar itibariyle kısmen, ayrı ayrı veya birlikte 10 (on) katına kadar artırmaya ve Kanunda yazılı miktarlardan az, bu miktarların 10 (on) katından çok olmamak kaydıyla yeni vergi miktarları tespit etmeye yetkilidir. Bu yetkiler taksit dönemleri itibariyle de kullanılabilir.»

MADDE 28. — 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 11. — Yıl içinde taşıtın vergilendirilmesine esas olan model yılı, cinsi, net ağırlığı, istiap haddi, beygir gücü birimi (BG) ve azamî kalkış ağırlığı gibi unsurlarından herhangi birisinde, verginin artırılması veya azaltılmasını gerektiren bir değişiklik olduğu takdirde, bu değişiklik, takvim yılının ilk altı ayında yapılmış ise takip eden son altı aylık dönemin başından, son altı ayında yapılmış ise takip eden takvim yılı başından itibaren dikkate alınır ve vergi, yeni duruma göre ödenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Motorlu taşıtlar vergisi her yıl Ocak ve Temmuz aylarında iki eşit taksitte ödenir. Takvim yılının ilk altı ayında, taşıtın bünyesinde bir değişiklik olması veya verginin artırılması veya azaltılması halinde ikinci taksit, yeni duruma göre ödenir.

a) (I) ve (II) sayılı tarifelerde yazılı motorlu kara taşıtları için vergi, taşıt pulu alınması suretiyle ödenir.

Ödenen bu vergiye ait taşıt pulu, taşıtın ön camına içinden yapıştırılarak bir yıl süre ile muhafaza edilir. Zayi edilen taşıt pulları zayiın tevsiki kaydıyla yenilenir.

Taşıt pulları, Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından bastırılır. Taşıt pullarının şekli, muhtevası, satışı ve dağıtımı ile verilecek satış aidatına ait hususlar ve tevsike ilişkin usul ve esaslar Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından belirlenir.

b) (III) ve (IV) sayılı tarifelerde yazılı taşıtlar için vergi, taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerin vergi dairesine ödenir.

(I), (II), (III) ve (IV) sayılı tarifelerde yazılı taşıtların, yıl içinde ilk defa kayıt ve tescillerinin yapılması halinde vergi, yıllık olarak tahakkuk eder. Tahakkuk eden verginin taksit süresi geçmiş olan kısmı kayıt ve tescilin yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde ödenir. Şu kadar ki, ilk altı aylık dönem geçtikten sonra yapılacak kayıt ve tescil işlemlerinde, sadece ikinci altı aylık döneme ilişkin vergi tahakkuk eder ve ödenir.

Devir ve temlik sebebiyle Ocak ve Temmuz ayları içinde yapılacak kayıt ve tescil değişikliğinde vergi, bu değişikliğin yapılmasından önce ödenir.»

MADDE 27. — 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yetki

Madde 10. — Bakanlar Kurulu, bu Kanunun 5 ve 6 ncı maddelerinde yer alan (I), (II), (III) ve (IV) sayılı tarifelerdeki vergi miktarlarını, tarifeler ve tarifeler içinde yer alan, taşıtların yaşları, cinsleri, net ağırlıkları istiap hadleri, motor gücü birimleri (BG) ve azamî kalkış ağırlıkları gibi unsurlar itibarıyla kısmen, ayrı ayrı veya birlikte 10 (on) katına kadar artırmaya ve Kanunda yazılı miktarlardan az, bu miktarların 10 (on) katından çok olmamak kaydıyla yeni vergi miktarları tespit etmeye yetkilidir. Bu yetkiler taksit dönemleri itibarıyla de kullanılabilir.»

MADDE 28. — 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vergiye müessir değişiklikler

Madde 11. — Yıl içinde taşıtın vergilendirilmesine esas olan model yılı, cinsi, net ağırlığı, istiap haddi, motor gücü birimi (BG) ve azamî kalkış ağırlığı gibi unsurlarından herhangi birisinde, verginin artırılması veya azaltılmasını gerektiren bir değişiklik olduğu takdirde, bu değişiklik, takvim yılının ilk altı ayında yapılmış ise takip eden son altı aylık dönemin başından, son altı ayında yapılmış ise takip eden takvim yılı başından itibaren dikkate alınır ve vergi, yeni duruma göre ödenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Takvim yılından daha yeni model taşıtların vergilendirilmesinde, içinde bulunan takvim yılının modeli esas alınır.»

YEDİNCİ BÖLÜM

488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 29. — 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 22 nci maddesinin (b) fıkrasının (bb) bendi ile (c) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«bb) Müsaadenin devamlı olarak ve belirli kâğıtlara şamil olmak üzere verilmesi halinde, bir ay zarfında düzenlenecek kâğıtların vergisi, ertesi ayın yirminci günü akşamına kadar vergi dairesine bir beyanname ile bildirilir ve aynı süre içinde.»

«c) Maliye ve Gümrük Bakanlığının göstereceği lüzum üzerine, makbuz verilmesi şekliyle ödeme yapılması hallerinde, bir ay zarfında düzenlenecek kâğıtların vergisi, ertesi ayın yirminci günü akşamına kadar vergi dairesine bir beyanname ile bildirilir ve aynı süre içinde.»

MADDE 30. — 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 3239 sayılı Kanunla eklenen mükerrer 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan «on katına kadar» ibaresi «yirmi katına kadar» şeklinde, «on katından çok olmamak» ibaresi «yirmi katından çok olmamak» şeklinde değiştirilmiştir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

492 Sayılı Harçlar Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 31. — 492 sayılı Harçlar Kanununun 3239 sayılı Kanunla eklenen mükerrer 138 inci maddesindeki «on katından çok olmamak kaydıyla» ibaresi «yirmi katından çok olmamak kaydıyla» şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 32. — 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (7) sayılı tarifenin «II- Liman işlemleri» bölümünün sonuna 7 nci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki 8 inci fıkra eklenmiştir.

«8. Gemi sörvey belgeleri :

a) Yolcu gemisi emniyet belgesi, yük gemisi teçizat ve inşaa emniyet belgesi, uluslararası yükleme sınırı belgesi, yük gemisi telsiz - telefon emniyet belgesi, telsiz - telgraf emniyet belgesi, (Her bir belge için ayrı ayrı olmak üzere)

En az 2 000 lira maktu harca ilave olarak beher rüsum tonilatosundan

(10 TL.)

Her belgenin harç tutarı 25 000 liradan çok olamaz.

b) Muafiyet belgesi

(5 000 TL.)

(Yukarıdaki bölümde yazılı belgelerin konsolosluklarca yapılacak temdidi işleminden de aynı miktarda harç alınır.)»

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Takvim yılından daha yeni model taşıtların vergilendirilmesinde, içinde bulunulan takvim yılının modeli esas alınır.»

YEDİNCİ BÖLÜM

488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 29. — Tasarının 29 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30. — Tasarının 30 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

492 Sayılı Harçlar Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 31. — Tasarının 31 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32. — Tasarının 32 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 33. — 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (8) sayılı tarifenin sonuna aşağıdaki «X- Gümrük Kanunu hükümlerine göre verilen ruhsatname harçları» bölümü eklenmiştir.

«X- Gümrük Kanunu hükümlerine göre verilen ruhsatname harçları :

1. Genel antrepo izin belgeleri :

a) Genel antrepo işletmeciliği izin belgelerinden :

— Açma (3 000 000 TL.)

— İşletme (Her yıl için) (1 000 000 TL.)

b) Yurt içi gümrük hattı dışı eşya satış mağazası izin belgelerinden :

— Açma (2 000 000 TL.)

— İşletme (Her yıl için) (1 000 000 TL.)

c) Giriş - çıkış kapılarında gümrük hattı dışı eşya satış mağazası izin belgelerinden :

— Açma (2 000 000 TL.)

— İşletme (Her yıl için) (1 000 000 TL.)

d) Yat limanlarında gümrük hattı dışı eşya satış mağazası izin belgelerinden :

— Açma (2 000 000 TL.)

— İşletme (Her yıl için) (1 000 000 TL.)

e) Uluslararası faaliyetlerin gerektirdiği yerlerde gümrük hattı dışı eşya satış mağazası açma izin belgelerinden (500 000 TL.)

f) Gümrük hattı dışı eşya satış mağazalarına ait depo açma izin belgelerinden (500 000 TL.)

2. Özel antrepo izin belgeleri :

a) Özel antrepo işletmeciliği izin belgelerinden :

— Açma (3 000 000 TL.)

— İşletme (Her yıl için) (1 000 000 TL.)

b) Eşya sahibine ait özel antrepo izin belgelerinden :

— Açma (1 500 000 TL.)

— İşletme (Her yıl için) (750 000 TL.)

3. Fiktif antrepo izin belgelerinden :

— Açma (1 500 000 TL.)

— İşletme (Her yıl için) (750 000 TL.)

4. Sundurma izin belgeleri :

a) Sundurma işletmeciliği izin belgelerinden :

— Açma (3 000 000 TL.)

— İşletme (Her yıl için) (1 000 000 TL.)

b) Eşya sahibine ait sundurma izin belgelerinden :

— Açma (1 500 000 TL.)

— İşletme (Her yıl için) (750 000 TL.)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 33. — Tasarının 33 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

DOKUZUNCU BÖLÜM

Kaldırılan Hükümler

MADDE 34. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (B) fıkrası ile mükerrer 116 ncı maddesinin yedinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

ONUNCU BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar (bu tarih dahil) her bir vergi türü itibariyle miktarı 300 000 lirayı aşmayan ve vadesi geldiği halde ödenmemiş olan vergiler ile bu tarih itibariyle ihtilafı hale getirilmiş ya da dava açma süresi henüz geçmemiş olan vergilerin % 30 fazlasıyla ve ihtilaf yaratmamak, yaratılmış ihtilaftan vazgeçmek kaydıyla 31.12.1988 tarihi sonuna kadar ödenmesi halinde, ödenen bu vergilere ait gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezalarının tahsilinden vazgeçilir.

Bu maddenin uygulanmasına ait usul ve esaslar Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenir.

Yürürlük

MADDE 35. — Bu Kanunun;

1. Bakanlar Kuruluna ve Maliye ve Gümrük Bakanlığına yetki veren hükümleri ile bu Kanunun 24 üncü maddesi yayımı tarihinde,
2. Diğer hükümleri 1.1.1989 tarihinde, yürürlüğe girer.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

DOKUZUNCU BÖLÜM

Kaldırılan Hükümler

MADDE 34. — Tasarının 34 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

ONUNCU BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar (bu tarih dahil) her bir vergi türü itibariyle miktarı 500.000 lirayı aşmayan ve vadesi geldiği halde ödenmemiş olan vergiler ile bu tarih itibariyle ihtilaflı hale getirilmiş ya da dava açma süresi henüz geçmemiş olan vergilerin % 30 fazlasıyla ve ihtilaf yaratmamak, yaratılmış ihtilaftan vazgeçmek kaydıyla 31.12.1988 tarihi sonuna kadar ödenmesi halinde, ödenen bu vergilere ait gecikme zammı, gecikme faizi ve vergi cezalarının tahsilinden vazgeçilir.

Bu maddenin uygulanmasına ait usul ve esaslar Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenir.

Yürürlük

MADDE 35. — Bu Kanunun;

1. Bakanlar Kuruluna ve Maliye ve Gümrük Bakanlığına yetki veren hükümleri ile 17, 24 ve geçici maddesi yayımı tarihinde,
2. Diğer hükümleri 1.1.1989 tarihinde,
Yürürlüğe girer.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürütme

MADDE 36. — Bu Kanun hükümlerini Maliye ve Gümrük Bakanı yürütür.

20 . 10 . 1988

Başbakan

T. Özal

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

İ. K. Erdem

Devlet Bakanı

A. Tenekeci

Devlet Bakanı

A. Bozer

Devlet Bakanı

A. Kahveci

Devlet Bakanı

C. Çiçek

Millî Savunma Bakanı

E. Vuralhan

Dışişleri Bakanı

A. M. Yılmaz

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı

H. C. Güzel

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

N. Kitapçı

Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı

H. H. Doğan

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Ş. Yürür

Devlet Bakanı

K. Oksay

Devlet Bakanı

K. Inan

Devlet Bakanı

Y. B. Özal

Devlet Bakanı

M. Yazar

Adalet Bakanı

M. Topaç

İçişleri Bakanı

M. Kalemli

Maliye ve Gümrük Bakanı

A. K. Alptemoçin

Bayındırlık ve İskân Bakanı

İ. S. Giray

Ulaştırma Bakanı

E. Pakdemirli

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

İ. Aykut

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

F. Kurt

Kültür ve Turizm Bakanı

M. T. Titiz

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürütme

MADDE 36. — Tasarının 36 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

